

**ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับ
ทางปกครอง : ศึกษากรณีการบังคับชำระหนี้จากบุคคลภายนอก
หรือจากเจ้าพนักงานของกระทรวงสาธารณสุข**

จุฑาภรณ์ เพชรสัมพันธ์*
รศ.ดร. วีระ โลจายะ**

บทคัดย่อ

การใช้มาตรการบังคับทางปกครองที่มีลักษณะในการเรียกให้ชำระเงินนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การรับชำระหนี้ของหน่วยงานทางปกครองสามารถที่จะได้รับชำระอย่างรวดเร็ว โดยให้หน่วยงานทางปกครองสามารถใช้มาตรการบังคับได้ด้วยตนเองไม่จำเป็นต้องไปอาศัยการฟ้องร้องบังคับคดีต่อศาลดังเช่นการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแต่อย่างใด การใช้มาตรการบังคับทางปกครองถือว่าเป็นอำนาจเด็ดขาดของฝ่ายปกครองที่จะสามารถใช้ได้

ตามวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ศึกษากรณีการบังคับชำระหนี้จากบุคคลภายนอกหรือจากเจ้าพนักงานของกระทรวงสาธารณสุขแต่หนังสือเวียนฉบับดังกล่าวก็ไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมาย กล่าวคือมีลักษณะเป็นหนังสือเวียนที่แจ้งให้ทราบ เพื่อให้มีการปฏิบัติที่ตรงกันของหน่วยงานเท่านั้น และหนังสือเวียนของกระทรวงสาธารณสุขที่ สธ.0201.045.1/ว.11 ก็ไม่มีแนวทางการปฏิบัติในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองของกระทรวงสาธารณสุขแต่อย่างใด ทำให้การบังคับใช้มาตรการบังคับทางปกครองของกระทรวงสาธารณสุขเกิดปัญหาและไม่สามารถบังคับใช้ได้จริง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนได้ทำการอธิบายปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ศึกษากรณีการบังคับชำระหนี้จากบุคคลภายนอกหรือจากเจ้าพนักงานของกระทรวงสาธารณสุขออกเป็น 6 ปัญหาด้วยกัน คือ

1. ปัญหาการนำหนังสือเวียนของกระทรวงสาธารณสุขที่ สธ.0201.045.1/ว.11 มาใช้สำหรับมาตรการบังคับทางปกครอง
2. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการยึดและอายัดทรัพย์สินตามมาตรการบังคับทางปกครองของกระทรวงสาธารณสุข
3. ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้องแจ้งก่อนที่จะมีการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง
4. ปัญหาเกี่ยวกับการอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง

* นักศึกษาลัทธิสุตมนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาในการอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง

6. ปัญหาเกี่ยวกับการตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองของกระทรวงสาธารณสุข

1. บทนำ

ปัจจุบันในประเทศต่าง ๆ ก็มีการใช้มาตรการบังคับทางปกครองในลักษณะที่มีการเรียกให้ชำระเงินทั้งสิ้น แต่มีข้อแตกต่างกันในรูปแบบของกฎหมาย โดยบางประเทศมีการบัญญัติจัดตั้งเป็นกฎหมายกลาง บางประเทศมีการบัญญัติไว้ในบทบัญญัติบางมาตราในรัฐธรรมนูญ เฉพาะเรื่องนั้น ๆ เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส มีรัฐบัญญัติ ฉบับที่ 92-1476 ลงวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1992 ว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ 1992 กฎหมายสิ่งแวดล้อม La charte de l'environnement 2004 และรัฐกำหนดว่าด้วยงบประมาณและการจัดการการบัญชีของภาครัฐฉบับที่ 2012-1246 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน ค.ศ. 2012 (Décret n° 2012-1246 du 7 novembre 2012 relatif à la gestion budgétaire et comptable publique) ส่วนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธ์รัฐ (VwVG) และสาธารณรัฐอิตาลีมีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครอง ค.ศ. 2010 (Codice del processo amministrativo) เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยก็เช่นกันการใช้มาตรการบังคับทางปกครองที่มีลักษณะในการเรียกให้ชำระเงินถูกบัญญัติรับรองไว้ใน พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 57 แต่การใช้มาตรการบังคับทางปกครองที่มีลักษณะในการเรียกให้ชำระเงินของกระทรวงสาธารณสุขเป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และหนังสือเวียนของกระทรวงสาธารณสุขที่ สธ.0201.045.1/ว.11

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้มาตรการบังคับทางปกครองของต่างประเทศและของประเทศไทย

การใช้มาตรการบังคับทางปกครองของสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้นมีรัฐบัญญัติหรือกฎหมายที่กำหนดการใช้มาตรการบังคับทางปกครองที่ผู้เขียนทำการศึกษาพบว่ามีจำนวน 3 ฉบับด้วยกัน คือ

1. กฎหมายสิ่งแวดล้อม La charte de l'environnement 2004
2. รัฐบัญญัติ ฉบับที่ 92-1476 ลงวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1992 ว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ 1992 หรือ Loi n° 92-1476 du 31 décembre 1992 de finances rectificative pour 1992 และ
3. รัฐกำหนดว่าด้วยงบประมาณและการจัดการบัญชีของภาครัฐฉบับที่ 2012-1246 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน ค.ศ. 2012 หรือ Décret n° 2012-1246 du 7 novembre 2012 relatif

à la gestion budgétaire et comptable publique ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับนั้นมีการกำหนดตัวบุคคลที่มีสิทธิที่จะร้องขอให้มีการใช้มาตรการบังคับทางปกครองแตกต่างกันไป กล่าวคือ

กฎหมายสิ่งแวดล้อม La charte de l'environnement 2004 มาตรา L. 514-1 แห่งกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้แทนของรัฐมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของสถานประกอบการที่มีการดำเนินกิจการหรือกระทำการให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนำเงินหลักประกันมาวางต่อเจ้าหน้าที่บัญชีภาครัฐ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการประกอบการให้ถูกต้องตามกฎหมาย

รัฐบัญญัติ ฉบับที่ 92-1476 ลงวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1992 ว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ 1992 หรือ Loi n° 92-1476 du 31 décembre 1992 de finances rectificative pour 1992 มาตรา 41 ได้กำหนดว่าคำสั่งให้ชำระเงินที่เป็นของลูกหนี้ภาษีสรรพากรที่ไม่มีการนำส่งหรือมีการหลีกเลี่ยงการชำระค่าธรรมเนียมหรือค่าภาษีและหรือมีการชำระบัญชีของบริษัทหรือของนิติบุคคลตามกฎหมายไม่ถูกต้อง ให้สรรพากรจังหวัดหรือสรรพากรพื้นที่เป็นผู้ที่จะสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้

ส่วนรัฐกำหนดว่าด้วยงบประมาณและการจัดการบัญชีของภาครัฐฉบับที่ 2012-1246 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน ค.ศ. 2012 หรือ Décret n° 2012-1246 du 7 novembre 2012 relatif à la gestion budgétaire et comptable publique มาตรา 73 กำหนดให้หัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาทางการเงินแผนกผู้จัดการโครงการงบประมาณในการดำเนินงานผู้จัดการโครงการเป็นผู้ที่มีอำนาจในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองนั้นได้

ส่วนการใช้มาตรการบังคับทางปกครองของสาธารณรัฐอิตาลี โดยกระบวนการในการใช้มาตรการบังคับคดีทางปกครองของสาธารณรัฐอิตาลีนั้นแบ่งออกเป็น 2 ระยะของการใช้มาตรการบังคับคดีทางปกครองนั่นเอง คือ 1. เป็นการใช้มาตรการบังคับคดีทางปกครองในระหว่างพิจารณาคดี และ 2. เป็นการใช้มาตรการบังคับคดีทางปกครองภายหลังที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษา

การใช้มาตรการบังคับคดีทางปกครองในระหว่างพิจารณาคดีถูกกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครองมาตรา 58 ที่กำหนดว่า (นพรัตน์ อุดมโชคมงคล, 2555 (เมษายน-มิถุนายน 2555), น. 11) หากคู่กรณีในฝ่ายปกครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างใด ๆ ที่กำหนดเพื่อบรรเทาทุกข์เป็นการชั่วคราวก่อนที่จะมีคำพิพากษาของศาลปกครอง คู่กรณีฝ่ายที่ต้องได้รับคำสั่งอย่างใด ๆ ที่กำหนดเพื่อบรรเทาทุกข์เป็นการชั่วคราวก่อนที่จะมีคำพิพากษาของศาลปกครองมีอำนาจยื่นคำร้องขอต่อศาลปกครองที่มีอำนาจสั่งให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งกระทำการตามคำสั่งอย่างใด ๆ ที่กำหนดให้เพื่อเป็นบรรเทาทุกข์เป็นการชั่วคราวก่อนที่จะมีคำพิพากษาของศาลปกครองก็ได้

สำหรับการใช้มาตรการบังคับทางปกครองของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จะเป็นไปตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง หรือ (VwVG) ในทางวิชาการนั้น มาตรการบังคับทางปกครองหมายถึง การใช้กำลังทางกายภาพบังคับตามสิทธิเรียกร้องในทางกฎหมายมหาชนหรือความสัมพันธ์ในเชิงบังคับอื่น ๆ ตามกฎหมายระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองตนเอง หรือนิติบุคคลซึ่งใช้อำนาจในทางกฎหมายมหาชน และประชาชนผู้มีภาระหน้าที่ผูกพันต่อรัฐหรือต่อผู้ทรงสิทธิอื่นที่อยู่ภายใต้บังคับของรัฐ เพื่อให้ประชาชนผู้มีภาระหน้าที่กระทำการหรือละเว้นกระทำการซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับการบังคับตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรม (วรรณวี สิงโต, ม.ป.ป., น. 1.)

ส่วนการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหนังสือเวียนของกระทรวงสาธารณสุข เป็นไปตามหนังสือเวียนที่ สธ.0201.045.1/ว.11 โดยหนังสือเวียนของกระทรวงสาธารณสุขที่ สธ.0201.045.1/ว.11 ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองกับผู้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของกระทรวงสาธารณสุขตามที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 12 ได้กำหนดว่า กรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าความเสียหายเป็นจำนวนเงินให้แก่ผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ หรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากเจ้าหน้าที่ไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนถูกต้อง หน่วยงานของรัฐอาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง โดยนำเอาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมได้

3. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ศึกษากรณีการบังคับชำระหนี้จากบุคคลภายนอกหรือจากเจ้าพนักงานของกระทรวงสาธารณสุข

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ศึกษากรณีการบังคับชำระหนี้จากบุคคลภายนอกหรือจากเจ้าพนักงานของกระทรวงสาธารณสุขโดยผู้เขียนได้ศึกษาค้นพบปัญหาดังกล่าวทั้งสิ้น 6 ปัญหา คือ

1. ปัญหาการนำหนังสือเวียนของกระทรวงสาธารณสุขที่ สธ.0201.045.1/ว.11 มาใช้สำหรับมาตรการบังคับทางปกครอง
2. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการยึดและอายัดทรัพย์สินตามมาตรการบังคับทางปกครองของกระทรวงสาธารณสุข
3. ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้องแจ้งก่อนที่จะมีการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง
4. ปัญหาเกี่ยวกับการอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง
5. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาในการอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง

6. ปัญหาเกี่ยวกับการตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองของ
กระทรวงสาธารณสุข

4. แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ศึกษากรณีการบังคับชำระหนี้จากบุคคลภายนอกหรือจากเจ้าพนักงานของ กระทรวงสาธารณสุข

สำหรับข้อเสนอแนะของปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับทาง
ปกครอง ศึกษากรณีการบังคับชำระหนี้จากบุคคลภายนอกหรือจากเจ้าพนักงานของกระทรวง
สาธารณสุขนั้นผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สมควรที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
ในหมวดว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ดังนี้

มาตรา ...“การใช้มาตรการบังคับทางปกครองของกระทรวงสาธารณสุขกับบุคคลที่
ต้องตกอยู่ภายใต้มาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามที่ได้บัญญัติไว้
ในพระราชบัญญัตินี้”

2. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เสียใหม่ ในหมวด
ว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา ... “ทรัพย์สินของผู้ที่ต้องชดใช้เงินที่สามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครอง
ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ด้วยวิธีการยึด ได้แก่ สังกหามทรัพย์อันมีรูปร่าง
และอสังหามทรัพย์ การยึดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินให้ยึดได้แต่เพียงประมาณราคาที่จะ
ขายทอดตลาดได้พอชำระหนี้ รวมทั้งค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายในการยึดและขายทอดตลาด
ทรัพย์สิน การยึดทรัพย์สินให้ยึดเฉพาะส่วนของผู้ต้องชดใช้เงิน

ในกรณีที่มิบุคคลอื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยและไม่ปรากฏชัดว่าส่วนใดเป็นของผู้ต้อง
ชดใช้เงินให้ยึดทั้งหมด หากว่าทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินมีราคามากกว่าจำนวนหนี้ ทั้งนี้อาจ
แบ่งยึดโดยไม่ทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมราคา และไม่ปรากฏทรัพย์สินอื่นที่จะยึดให้พอคุ้มจำนวน
หนี้ให้ยึดทรัพย์สินนั้นขายทอดตลาด”

มาตรา ... “วิธีการยึดทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้ให้ดำเนินการตามวิธีการ
ดังต่อไปนี้

1) การยึดทรัพย์สินให้ดำเนินการในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก
ในวันทำการปกติ เว้นแต่กรณีมีเหตุฉุกเฉินโดยได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจสั่งยึดทรัพย์สิน

2) ก่อนยึดทรัพย์สินให้เจ้าหน้าที่แจ้งการยึดทรัพย์สินโดยส่งคำสั่งตั้งเจ้าหน้าที่ยึด
ทรัพย์สินและประกาศยึดทรัพย์สินต่อผู้ต้องชดใช้เงิน ถ้าไม่ปรากฏตัวให้แสดงต่อบุคคลที่อยู่ใน
สถานที่นั้นและรีบแจ้งการยึดทรัพย์สินให้ผู้ต้องชดใช้เงินทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้เจ้าหน้าที่ยึด
ทรัพย์สิน เฉพาะที่ระบุในประกาศยึดทรัพย์สินเท่านั้น กรณีทรัพย์สินที่ยึดมีผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมให้
แจ้งการยึดทรัพย์สินให้ผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมทราบด้วย

3) ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการยึดทรัพย์สินด้วยความสุภาพและระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายเกินกว่าที่จำเป็น ถ้ามีผู้ขัดขวางให้เจ้าหน้าที่ชี้แจงแต่โดยดีก่อน ถ้าผู้นั้นยังขัดขวางอีก ให้เจ้าหน้าที่ขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อยึดทรัพย์สินจนได้

4) ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเท่าที่จำเป็นเพื่อค้นสถานที่ใด ๆ อันเป็นของผู้ต้องชดใช้เงิน หรือที่ผู้ต้องชดใช้เงินได้ครอบครองอยู่ เช่น บ้านที่อยู่ คลังสินค้า โรงงาน และร้านค้า ที่มีอำนาจที่จะยึดและตรวจสอบ บัญชีหรือแผ่นกระดาษ และกระทำการใด ๆ ตามสมควร หรือเพื่อเปิดสถานที่หรือบ้านที่อยู่หรือโรงเรียนดังกล่าวแล้ว รวมทั้งตู้หรือที่เก็บของอื่น ๆ แล้วรายงานให้ผู้มีอำนาจสั่งยึดทรัพย์สินทราบ หากเห็นสมควรเจ้าหน้าที่อาจขอความร่วมมือเจ้าพนักงานตำรวจให้อยู่ร่วมในการดำเนินการ และอาจแจ้งความให้เจ้าพนักงานตำรวจแห่งท้องที่บันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วยก็ได้

5) กรณีทรัพย์สินนั้นไม่อาจยึดได้ตามกฎหมาย เช่น มีชื่อบุคคลอื่นเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทะเบียน ให้เจ้าหน้าที่รับรายงานต่อผู้มีอำนาจสั่งยึดทรัพย์สิน เพื่อพิจารณาส่งการต่อไป เมื่อยึดทรัพย์สินมาแล้วปรากฏว่า ทรัพย์สินที่ยึดมีชื่อบุคคลอื่นเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทะเบียน ให้เจ้าหน้าที่รับรายงานให้ผู้มีอำนาจสั่งยึดทรัพย์สินทราบ เพื่อพิจารณาถอนการยึดทรัพย์สินโดยเร็วต่อไป

6) การยึดที่ดินหรือห้องชุดให้เจ้าหน้าที่จัดการเพื่อให้ได้โฉนดหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือห้องชุดหรือสำเนาซึ่งเจ้าพนักงานรับรอง (ถ้ามี) เพื่อตรวจสอบแผนที่จำลองตามรูปในโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือห้องชุด

7) การยึดที่ดินให้เจ้าหน้าที่รังวัดเปรียบเทียบกับแผนที่จำลองตามรูปในโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินตามข้อ 6 ว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกันหรือไม่ หากเชื่อว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกันให้จดชื่อเจ้าของที่ดินข้างเคียงเท่าที่ทราบกำกับไว้ในแผนที่จำลองและแสดงให้เห็นสภาพ และทำเลที่ตั้งของที่ดินที่ยึดและแสดงด้วยว่าอยู่ใกล้ไกลจากสถานที่ราชการ ชุมชน ทางบกหรือทางน้ำ ประมาณระยะทางเท่าใด

8) กรณีทรัพย์สินที่ยึดเป็นของสดของเสียได้ ให้เจ้าหน้าที่นำออกขายได้ทันทีโดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่สมควร

9) กรณีที่ดินที่ยึดมีสิ่งปลูกสร้างหรือไม้ล้มลุก หรือธัญชาติอันจะเก็บเกี่ยวรวงผล ได้คราวหนึ่งหรือหลายคราวต่อปีเป็นของผู้อื่นปลูกอยู่ ให้เจ้าหน้าที่บันทึกถ้อยคำของเจ้าของสิ่งนั้น ๆ ให้ปรากฏว่ามีสิทธิในที่ดินอยู่อย่างไร เช่น สิทธิเก็บกิน สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิตามสัญญาเช่า ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการยึดทรัพย์สินกสิกรรม การยึดที่ไร่นา ซึ่งมีไม้ล้มลุกหรือธัญชาติอันจะเก็บเกี่ยวได้ตามฤดูกาล จะยึดแต่ที่ดินไม่ยึดไม้ล้มลุกและธัญชาติ หรือจะยึดทั้งที่ดินและไม้ล้มลุกหรือธัญชาติด้วยก็ได้

10) การยึดที่ดินซึ่งมีไม้ยืนต้น ให้เจ้าหน้าที่จดชนิดและปริมาณจำนวนต้นไม้ไว้ด้วย

11) การยึดเรือน โรง ห้องชุด หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ให้เจ้าหน้าที่จดขนาด กว้างยาว และบรรยายสภาพแห่งสิ่งนั้น ๆ เช่น พื้น ฝา ประตู หน้าต่าง เสา ใช้ไม้ชนิดใดหลังคา อะไร มีกี่ชั้น กี่ห้อง เก้าหรือใหม่เพียงใด เลขทะเบียนเท่าไร ถ้าเป็นสถานที่ให้เช่าค่าเช่าเท่าใด

12) การยึดสังหาริมทรัพย์มีรูปร่างและอสังหาริมทรัพย์ ย่อมครอบคลุมไปถึงดอกผลแห่ง ทรัพย์สินนั้นด้วย เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

13) กรณีทรัพย์สินที่ยึดมีดอกผลธรรมดาที่ผู้ต้องชดใช้เงินจะต้องเป็นผู้เก็บเกี่ยว หรือบุคคลอื่นเป็นผู้เก็บเกี่ยวในนามของผู้ต้องชดใช้เงิน เมื่อเจ้าหน้าที่เห็นสมควรเก็บเกี่ยวเอง เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ต้องชดใช้เงินทราบเสียก่อน จึงเก็บดอกผลนั้นเมื่อถึงกำหนด

14) เมื่อยึดทรัพย์สินเสร็จแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ปิดประกาศยึดทรัพย์สินไว้ ณ สถานที่ยึด โดยเปิดเผย

15) ให้เจ้าหน้าที่แสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งตามวิธีที่เห็นสมควรว่าได้มีการยึดทรัพย์สิน แล้ว เช่น

การยึดสิ่งของ ให้เจ้าหน้าที่ปิดหรือผูกแผ่นเลขหมายสิ่งของที่ยึดให้ตรงตามบัญชี ทรัพย์สิน ถ้าสามารถจะเก็บรวมเข้าหีบหรือตู้ได้ก็ให้รวมไว้ แล้วปิดหีบหรือตู้ประทับตราครั้ง หรือ ทำเครื่องหมายไว้อีกชั้นหนึ่ง

การยึดที่ดิน เรือน โรง ห้องชุด หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ให้ปิดประกาศ หรือทำ เครื่องหมายไว้

การยึดสัตว์ สัตว์พาหนะ หรือปศุสัตว์จะใช้สีทาที่เขาด่านในหรือที่ตัวหรือจะใช้แผ่น เลขหมายผูกคอหรือจะต้อนเข้าคอกแล้วผูกเชือกประทับตราครั้งหรือทำเครื่องหมาย ไว้ที่ประตู คอกก็ได้แล้วแต่จะเห็นสมควร แต่อย่าให้เป็นการขัดข้องต่อการเลี้ยงรักษาสัตว์

16) การยึดที่ดิน ห้องชุดหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น ให้รับแจ้งการยึดไปยัง เจ้าพนักงานผู้รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและหรือนายทะเบียนแห่งท้องที่ แล้วแต่กรณี การยึดสิ่งปลูกสร้างซึ่งปลูกอยู่บนที่ดินของผู้อื่น ให้รับแจ้งเจ้าพนักงานผู้รับจดทะเบียนสิทธิและ นิติกรรมและหรือนายทะเบียนแห่งท้องที่ แล้วแต่กรณี

17) การยึดเรือมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป แพร่สำหรับคนอยู่อาศัย สัตว์พาหนะหรือ ทรัพย์สินอื่นที่มีทะเบียนแสดงกรรมสิทธิ์ เช่น เครื่องจักร รถยนต์ ให้แจ้งการยึดไปยังนายทะเบียน แห่งทรัพย์สินนั้น

18) ให้เจ้าหน้าที่จัดทำบัญชียึดทรัพย์สินและลงลายมือชื่อ พร้อมวันเดือนปี ไว้เป็น หลักฐาน”

มาตรา ... “ทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินที่สามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองตาม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ด้วยวิธีอายัดได้แก่ สังหาริมทรัพย์อันมีรูปร่างและ อสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งสิทธิทั้งปวงอันมีอยู่ในทรัพย์สินเหล่านั้น และเงินซึ่งบุคคลภายนอกจะต้องส่ง มอบหรือโอนหรือชำระให้แก่ผู้ต้องชดใช้เงิน ในการอายัดเจ้าหน้าที่ มีอำนาจยึดบรรดาเอกสารทั้ง

ปวงที่ให้สิทธิแก่ผู้ต้องชดใช้เงินในอันที่จะได้รับส่งมอบหรือรับโอนทรัพย์สินหรือสิทธิหรือได้รับชำระเงินเช่นว่านั้น”

มาตรา ... “วิธีการอายัดทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ดำเนินการตามวิธีการดังต่อไปนี้

1) การอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินให้อายัดได้เพียงไม่เกินกว่าที่พอ จะชำระหนี้ รวมทั้งค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายในการอายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน เว้นแต่ทรัพย์สินที่อายัดนั้นไม่อาจแบ่งแยกได้

2) ให้หน่วยบังคับทางปกครองขออนุมัติอายัดทรัพย์สินโดยจัดทำคำสั่งอายัดทรัพย์สินของผู้ต้องชดใช้เงินและแนบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปยังผู้มีอำนาจสั่งอายัดทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เมื่อผู้มีอำนาจสั่งอายัดทรัพย์สินลงนามในคำสั่งอายัดทรัพย์สินหรือสั่งการเป็นอย่างอื่นแล้ว ให้ส่งเรื่องคืนให้หน่วยบังคับทางปกครองเพื่อส่งคำสั่งอายัดทรัพย์สินให้แก่ผู้ต้องชดใช้เงิน และบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบชำระหนี้หรือส่งมอบทรัพย์สินนั้น

3) การพิจารณาสั่งอายัดถ้าเป็นสิทธิเรียกร้องขอให้ชำระหนี้ หรือให้ส่งมอบทรัพย์สิน ให้ผู้มีอำนาจสั่งอายัดทรัพย์สินสั่งอายัดได้ โดยคำสั่งอายัดนั้นต้องระบุข้อห้ามดังนี้

ห้ามผู้ต้องชดใช้เงินจำหน่ายสิทธิเรียกร้องตั้งแต่วันที่รับคำสั่งนั้นและห้ามบุคคลภายนอกชำระหนี้ หรือส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้ต้องชดใช้เงินแต่ให้ชำระหรือส่งมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ภายในกำหนดเวลาและสถานที่ตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งอายัด”

3. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในหมวดว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยกำหนดระยะเวลาที่ต้องแจ้งก่อนที่จะมีการใช้มาตรการบังคับทางปกครองเป็นระยะเวลาที่แน่นอนชัดเจนดังนี้

มาตรา ... “ก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้กระทรวงสาธารณสุขมีหนังสือแจ้งให้ผู้ที่ถูกคำสั่งทางปกครองต้องชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ระยะเวลาตามหนังสือแจ้งเตือนต้องไม่น้อยกว่า 15 วันนับแต่วันที่ได้ลงในหนังสือเตือนนั้น”

4. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในหมวดว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง โดยการกำหนดตัวบุคคลหรือผู้ที่มีหน้าที่ในการรับอุทธรณ์ดังต่อไปนี้

มาตรา ... “การอุทธรณ์หรือคัดค้านการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ให้ยื่นต่อผู้ที่ออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน”

5. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในหมวดว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง โดยกำหนดระยะเวลาที่จะต้องยื่นอุทธรณ์ว่าจะต้องยื่นอุทธรณ์ภายในระยะเวลาเท่าใด ดังต่อไปนี้

มาตรา ... “การอุทธรณ์หรือคัดค้านการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ให้ยื่นต่อผู้ที่ออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายใน 15 วันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง”

6. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในหมวดว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครองเสียใหม่โดยกำหนดการตั้งเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองของกระทรวงสาธารณสุข โดยควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

มาตรา ... “ผู้ดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองของกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจในการยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้ที่มีหน้าที่ต้องชดใช้เงินให้กับกระทรวงสาธารณสุข

ผู้ดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองของกระทรวงสาธารณสุขตามวรรคหนึ่งจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1) การสอบคัดเลือกสำหรับบุคคลทั่วไปซึ่งคุณสมบัติสำคัญของผู้สมัครต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาขั้นต่าระดับปริญญาตรี และ

2) ต้องมีประสบการณ์ในงานด้านกฎหมายไม่น้อยกว่า 4 ปี

3) ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง

เมื่อเข้าดำรงตำแหน่งตามวรรคสองแล้วจะต้องเข้ารับการศึกษาในตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลา 18 เดือน”

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

นพรัตน์ อุดมโชคมงคล. (2555, เมษายน-มิถุนายน). หลักประกันการพิจารณาคดีในศาลปกครองอิตาลี, วารสารวิชาการศาลปกครอง, 12(2).

วรรณารี สิงโต. (ม.ป.ป). การบังคับทางปกครองในระบบกฎหมายเยอรมัน (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ.

ศุภวัฒน์ สิงห์สูงวงศ์. (2552). การบังคับทางปกครองในระบบกฎหมายฝรั่งเศส (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ.

ภาษาต่างประเทศ

Décret n° 2012-1246 du 7 novembre 2012 relatif à la gestion budgétaire et comptable publique

La charte de l'environnement 2004 Article L. 514-1

Loi n° 92-1476 du 31 décembre 1992 de finances rectificative pour 1992